

POSTANOWIENIE

Dnia 14 marca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Strusińska-Żukowska (przewodniczący)

SSN Jolanta Frańczak (sprawozdawca)

SSN Dawid Miąsik

w sprawie z odwołania O. Sp. z o.o sp. k. w W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w [...]

z udziałem zainteresowanych: Syndyka Masy Upadłości K. Sp. z o.o. w upadłości likwidacyjnej i U.G.

o ustalenie obowiązku ubezpieczenia i podstawy wymiaru składek,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 14 marca 2017 r.,

zażalenia organu rentowego na wyrok Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 7 grudnia 2016 r., sygn. akt III AUa .../16,

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Apelacyjnemu w [...] do ponownego rozpoznania i orzeczenia o
kosztach postępowania zażaleniowego.**

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w [...] decyzją z dnia 21 stycznia 2015 r. stwierdził, że zainteresowana U.G. (dalej jako zainteresowana) z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę w „O.” Sp. z o.o. sp.k. w W. podlega obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu oraz ubezpieczeniu zdrowotnemu w okresie od dnia 17 grudnia 2012 r. do dnia 16 marca 2013 r. (pkt I), ustalił podstawę wymiaru składek na

ubezpieczenia (pkt II i III) oraz stwierdził, że płatnikiem składek za podany okres jest „O.” Sp. z o.o. sp.k. (dalej jako płatnik; pkt IV).

W odwołaniu od decyzji płatnik wniósł o jej zmianę i orzeczenie, że płatnikiem składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne oraz Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych jest pracodawca U.G. czyli agencja pracy tymczasowej Spółka K.U.K.-E.F.I.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w T. wyrokiem z dnia 19 stycznia 2016 r. oddalił odwołanie i zasądził od płatnika O.” Sp. z o.o. sp.k. w W. na rzecz zainteresowanej Spółki K. kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Okręgowy ustalił, że płatnik prowadził w ramach swojej działalności sklepy ogólnospożywcze. W dniu 2 stycznia 2012 r. zawarł z R. Spółką z o.o. porozumienie na podstawie którego, zgodnie z art. 23¹ k.p. przekazał z dniem 1 marca 2012 r. wszystkich pracowników według załączonego wykazu na identycznych warunkach jakie mieli do dnia 29 lutego 2012 r. W dniu 1 marca 2012 r. strony zawarły umowę o świadczenie przez Spółkę R. usług będących przedmiotem działalności płatnika, w tym oddelegowywania pracowników do pracy przy obsłudze klientów w sklepach (usługi sprzedaży, obsługi magazynów i dostaw artykułów do sklepów, sprzątania pomieszczeń sklepowych i magazynowanych, jak również sprzątania wokół obiektów i dokumentacji usługobiorcy). Umowa ta w § 1 pkt 2 stanowiła, że przez wykonawcę (osoby oddelegowane) rozumie się osobę zatrudnioną u usługodawcy na podstawie umowy o pracę. W dniu 31 października 2012 r. strony tej umowy oraz zainteresowana Spółka K. zawarły umowę, na podstawie której stosownie do art. 23¹ k.p. dotychczasowy pracodawca R. Spółka z o.o. przekazał, a nowy pracodawca - zainteresowana Spółka K. przejął z dniem 1 listopada 2012 r. wszystkich pracowników według załączonego wykazu na identycznych warunkach, jakie mieli do dnia 31 października 2012 r. Następnie w dniu 1 listopada 2012 r. płatnik i zainteresowana Spółka K. zawarli umowę o świadczenie usług.

Płatnik w latach 2012 - 2013 składał w Urzędach Pracy w T., oferty zatrudnienia pracowników w sklepach spożywczych na stanowiskach kasjer - sprzedawca. Zainteresowana U.G. w odpowiedzi na tę ofertę złożyła podanie o

zatrudnienie u płatnika. Pracę rozpoczęła w grudniu 2012 r. w sklepie w S.. W dniu 17 grudnia 2012 r. podpisała umowę o pracę na okres próbny do dnia 16 marca 2013 r. na stanowisku kasjer-sprzedawca będąc przeświadczona, że zostanie pracownikiem płatnika. Umowę o pracę zawarła jednak Spółka K. Od stycznia 2013 r. zainteresowana rozpoczęła pracę w sklepie „S.” przy ul. K. w T.. Przyuczenie do wykonywania pracy odbywała w sklepie „S.” w S.. Zainteresowanej polecenia wydawali właściciele płatnika oraz kierownik regionalny. Ustalali oni grafiki prac, przyjmowali zwolnienia lekarskie, wnioski o urlopy, decydowali o zatrudnieniu czy zwolnieniu pracowników. Razem z zainteresowaną pracą w tym samym czasie rozpoczęło pięciu innych pracowników i wszyscy mieli umowy zawarte z zainteresowaną Spółką K. W sprawach służbowych zainteresowana kontaktowała się z płatnikiem. Wynagrodzenie za pracę wypłacała zainteresowanej Spółka K. W lutym 2013 r. zainteresowana stała się niezdolna do pracy i z tego powodu chciała przedłożyć zwolnienie lekarskie płatnikowi. Wobec odmowy jego przyjęcia, wysłała zwolnienie lekarskie pocztą na adres Spółki K., który znalazła w internecie. W związku z upływem okresu zatrudnienia to Spółka K. wydała zainteresowanej świadectwo pracy.

Przy takich ustaleniach faktycznych Sąd Okręgowy stwierdził, że spór w sprawie sprowadzał się do rozstrzygnięcia czy pracodawcą, a zarazem płatnikiem składek za zainteresowaną jest płatnik „O.” Sp. z o.o. sp.k. w W. czy też zainteresowana Spółka K. Sąd ten w pierwszej kolejności wskazał, że w sprawie nie ma zastosowania art. 23¹ k.p., gdyż zainteresowana zawarła umowę o pracę w dniu 17 grudnia 2012 r. Odwołując się do art. 22 k.p. podkreślił, że przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało, iż zainteresowana zawierając umowę o pracę była przeświadczona, że będzie świadczyła pracę w sklepie należącym do płatnika i na jego rzecz. Zgłosiła się do pracy u płatnika, została zweryfikowana przez pracownika płatnika, pracowała pod jego nadzorem i miała świadczyć pracę na rzecz płatnika. Nie ma w tej sytuacji znaczenia, że w podpisanej umowie o pracę jako strona zatrudniająca widniała Spółka K. Nie znajduje tym samym akceptacji argument, że działała ona jako tymczasowa agencja pracy, zatrudniająca pracowników świadczących pracę na rzecz płatnika. Według Sądu Okręgowego, w rozpoznawanej sprawie nie było bowiem przesłanek uzasadniających zatrudnienie

zainteresowanej jako pracownika tymczasowego. Faktyczną wolą stron było zawarcie umowy o pracę między zgłaszającą się do pracy zainteresowaną a płatnikiem. Sporządzanie dokumentów kadrowo-płacowych przez zainteresowaną Spółkę miało na celu tylko i wyłącznie uniknięcie płacenia składek na ubezpieczenia społeczne w pełnej wysokości przez płatnika. Skoro w sposób konkludentny doszło do zawarcia umowy o pracę zainteresowanej z płatnikiem, to zaskarżona decyzja organu rentowego jest prawidłowa.

Apelację od tego wyroku wywiódł płatnik zarzucając zaskarżonemu wyrokowi naruszenie:

1) art. 4 pkt 2a i pkt 9, art. 6 ust. 1, art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 1, art. 13 pkt 1, art. 18 ust. 1 oraz art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (obecnie jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 963 ze zm.), § 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstaw wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (jednolity tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 2236 ze zm.), art. 81 ust. 1, 5 i 6, art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 581 ze zm.) oraz art. 104 ust. 1, art. 107 ust. 1 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 691 ze zm.) polegające na przyjęciu, że apelujący jest pracodawcą i tym samym płatnikiem składek, a podstawę wymiaru składek stanowią kwoty wypłacane przez zainteresowaną Spółkę K., 2) art. 22 k.p. w związku z art. 2 ustawy o zatrudnianiu pracowników tymczasowych przez całkowite pominięcie tego aspektu rozstrzygnięcia, 3) art. 3 k.p. przez pominięcie udziału pracowników Spółki K. w procesie zatrudnienia, 4) art. 353¹ k.c. w związku z art. 300 k.p. przez nieuwzględnienie zasady swobody umów, 5) art. 144 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. - Prawo upadłościowe i naprawcze (jednolity tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 233 ze zm.) przez utrzymanie w mocy decyzji wydanych po ogłoszeniu upadłości Spółki K., 6) art. 217 § 1 k.p.c., art. 244 k.p.c. i art. 233 k.p.c. przez pominięcie wszystkich wniosków dowodowych apelującego, w tym dowodów z dokumentów i w konsekwencji przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów.

Apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku przez uwzględnienie

odwołania i o zasądzenie kosztów postępowania, względnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu przy uwzględnieniu kosztów postępowania bądź uchylenie zarówno wyroku, jak i poprzedzającej go decyzji organu rentowego i przekazanie sprawy do rozpoznania bezpośrednio organowi rentowemu.

Sąd Apelacyjny - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w [...] wyrokiem z dnia 7 grudnia 2016 r. uchylił zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w [...] z dnia 21 stycznia 2015 r. i sprawę przekazał bezpośrednio temu organowi.

Sąd Apelacyjny podniósł, że przeniesienie sprawy na drogę sądową przez wniesienie odwołania od decyzji powoduje, iż postępowanie to ogranicza się do badania okoliczności faktycznych i prawnych uwzględnionych w decyzji oraz spornych pomiędzy stronami. Sąd ubezpieczeń społecznych dokonuje sprawdzenia poprawności działań organu rentowego i z uwagi na zasadę kontradyktoryjności postępowania cywilnego nie jest władny dokonywać ustaleń faktycznych i prawnych w zastępstwie bezczynnego, czy opieszałego w tym względzie organu rentowego. Analiza materiału dowodowego wskazuje natomiast, że rozstrzygnięcie Sądu pierwszej instancji jest po pierwsze, przedwczesne bowiem zebrane dowody na żadnym z etapów postępowania nie pozwalają na wysnucie tak jednoznacznych konkluzji, jak to wynika z treści decyzji oraz zaskarżonego wyroku. Po drugie, zostało wydane po próbach rozszerzenia przedstawionego wraz z odwołaniem materiału faktycznego. Według Sądu Apelacyjnego, braki w ustaleniach faktycznych sprawy zaistniały już na etapie postępowania przed organem rentowym, ponieważ nawet pobieżna lektura akt nie pozwala na przyjęcie, że organ rentowy przedstawił dowody odnoszące się do przedmiotu sprawy. Ustalenie, że na płatniku spoczywa obowiązek opłacania składek i spełnia on wymogi z art. 4 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych wymagało dokonania precyzyjnych ustaleń dotyczących stron stosunku pracy w aspekcie przesłanek z art. 22 k.p. Tymczasem organ rentowy, poza przywołaniem w uzasadnieniu decyzji danych z własnego systemu komputerowego ubezpieczonych, nie przedstawił nie tylko tych danych, ale także innych dowodów odnoszących się do pracy świadczonej przez zainteresowaną. Nie sposób więc ustalić, w oparciu o jakie dane doszedł do

przekonania, że to właśnie płatnikowi należy przypisać rolę pracodawcy. Ponadto, zdaniem Sądu Apelacyjnego, przywoływana w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji kwestia braku możliwości stosowania art. 23¹ k.p. z uwagi na czasokres ocenianego stosunku prawnego nie znajduje jednoznacznego przełożenia faktycznego i prawnego. Nawet, wskazywane przez Sąd pierwszej instancji, przekonanie zainteresowanej co do podmiotu będącego jej pracodawcą, bez dogłębnych ustaleń okoliczności zawarcia umowy o pracę nie może stanowić o słuszności decyzji organu rentowego. Wobec tego, kluczowym w sprawie staje się ustalenie czy stosunek pracy został zawiązany pomiędzy zainteresowaną, a O.” Sp. z o.o. sp.k. w W. wskazanym jako płatnik w decyzji, czy też między zainteresowanymi w trybie ustawy o zatrudnieniu pracowników tymczasowych.

W tej sytuacji, w ocenie Sądu Apelacyjnego, ze względu na całłościowy zakres braków w materiale faktycznym sprawy i jego ocenie na etapie postępowania administracyjnego, konieczne było zarówno uchylenie zaskarżonego wyroku, jak i poprzedzającej go decyzji organu rentowego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania organowi rentowemu. Obowiązkiem organu rentowego przy ponownym rozpoznaniu sprawy będzie ustalenie stosunku prawnego wynikającego z zatrudnienia zainteresowanej, na podstawie posiadanej dokumentacji, jak i dokumentów przedstawionych przez strony tego stosunku, do których dostarczenia organ rentowy ich wezwie a także w oparciu o zeznania zainteresowanej, osób uczestniczących w procesie zawierania umowy, jak i wskazywanych przez płatnika. W przypadku podtrzymywania stanowiska, co do podmiotu będącego płatnikiem składek, podanie podstawy faktycznej oraz prawnej (np. art. 58 k.c.) i wskazanie dowodów uzasadniających przyjętą podstawę wymiaru składek. Sąd Apelacyjny podkreślił, że w toku czynności organ rentowy powinien przede wszystkim zadbać o aktywną rolę wszystkich stron niniejszego postępowania.

Zażalenie na ten wyrok wniósł organ rentowy domagając się jego uchylenia w całości i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu z pozostawieniem temu Sądowi rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów postępowania zażaleniowego.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucono naruszenie przepisów postępowania, a

mianowicie art. 477^{14a} k.p.c. w związku z art. 386 § 4 k.p.c. przez ich niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że w sprawie zachodzi potrzeba przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości, pomimo przeprowadzenia w toku postępowania administracyjnego oraz przed Sądem pierwszej instancji dowodów pozwalających na wydanie merytorycznego rozstrzygnięcia, tj. dowodów z dokumentów dotyczących zatrudnienia zainteresowanej (umowa o pracę, skierowanie na badanie lekarskie, świadectwo pracy), dowodów z dokumentów dotyczących współpracy pomiędzy płatnikiem a zainteresowaną Spółką K. (umów o świadczenie usług), danych ewidencyjnych (zgłoszeniowych) z bazy organu rentowego (systemu ubezpieczonych), wyjaśnień zainteresowanej U.G. dotyczących nawiązania i przebiegu zatrudnienia, a także stanowiska syndyka reprezentującego Spółkę K.

W ocenie wnoszącego zażalenie, Sąd Apelacyjny bezpodstawnie przyjął, że materiał dowody zgromadzony w sprawie nie pozwalał na rozpoznanie jej istoty i wydanie merytorycznego rozstrzygnięcia. Zakres rozpoznania sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych w postępowaniu sądowym jest wyznaczony zakresem zaskarżenia decyzji organu rentowego, a w toku instancji sądowej zarzutami apelacji i nie ma jakichkolwiek podstaw do wykraczania przez sąd poza te granice. Sądy ubezpieczeń społecznych są sądami merytorycznymi, a więc celem postępowania sądowego jest doprowadzenie do rozstrzygnięcia sprawy co do jej istoty, w oparciu nie tylko o materiał dowodowy zgromadzony przed organem rentowym, ale także o uzyskany w toku postępowania sądowego. Organ rentowy uwypuklił, że w rozpoznawanej sprawie Sąd Apelacyjny dysponował materiałem dowodowym zebrany zarówno przez organ rentowy jak i przez Sąd pierwszej instancji, powalającym na ustalenie stanu faktycznego dotyczącego zatrudnienia zainteresowanej oraz dokonania jego oceny z punktu widzenia obowiązujących przepisów, umożliwiających wydania merytorycznego orzeczenia. Sąd Apelacyjny pominął, że postępowanie dowodowe doprowadziło do uzyskania znaczących dla sprawy dowodów, skupiając się jedynie na braku nazwiska zainteresowanej w wykazie pracowników „przekazywanych” w ramach rzekomego „outsourcingu”. Tymczasem zainteresowana nie mogła znaleźć się w tym wykazie, gdyż nie była nigdy pracownikiem pozornie przekazywanym pomiędzy podmiotami w trybie

art. 23¹ k.p. Nie była też zgłoszona przez płatnika do ubezpieczeń społecznych jako pracownik bowiem pracę na jego rzecz, pod szyldem innego podmiotu, podjęła w dniu 17 grudnia 2012 r.

Zdaniem organu rentowego, w toku postępowania pierwszoinstancyjnego, doszło do przeprowadzenia istotnego dla ustalenia stanu faktycznego dowodu z przesłuchania zainteresowanej na okoliczność zawarcia przez nią spornej umowy o pracę i przebiegu zatrudnienia. W materiale dowodowym znajdują się też wymienione wyżej podstawowe dokumenty potwierdzające możliwość dokonania prawidłowych ustaleń faktycznych i możliwość ich merytorycznej oceny w świetle art. 22 k.p. Natomiast niestawianie się świadków na rozprawy nie może być wykorzystywane przeciwko organowi rentowemu, jako istotny brak dowodowy, uniemożliwiający merytoryczną ocenę zaskarżonej decyzji. Organ rentowy podniósł, że płatnik w odwołaniu jak i w apelacji, zarzucał wyłącznie wadliwość oceny prawnej stanu faktycznego. Oznacza to, że ewentualne braki postępowania dostrzeżone przez Sąd drugiej instancji, wymagające dokładniejszego wyjaśnienia mogły być przeprowadzone bezpośrednio w postępowaniu apelacyjnym. Jedynie konieczność przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości mogłaby uzasadniać uchylenie zarówno wyroku, jak i poprzedzającej go decyzji, co w niniejszej sprawie nie miało miejsca.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest uzasadnione. W rozpoznawanej sprawie w pierwszej kolejności należy zauważyć, że zażalenie zostało wniesione na podstawie art. 394¹ § 1¹ k.p.c., który to przepis przewiduje możliwość wniesienia zażalenia do Sądu Najwyższego w razie uchylenia przez sąd drugiej instancji wyroku sądu pierwszej instancji i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania. Wypada też nadmienić, że zaskarżonym wyrokiem Sąd Apelacyjny uchylił nie tylko wyrok Sądu Okręgowego, ale i poprzedzającą go decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w [...] oraz przekazał sprawę do ponownego rozpoznania bezpośrednio temu organowi rentowemu. Podstawę prawną takiego rozstrzygnięcia stanowi art. 477^{14a} k.p.c.

W judykaturze Sądu Najwyższego jednolicie przyjmuje się, że wyrok sądu odwoławczego uchylający wyrok sądu pierwszej instancji i poprzedzającą go decyzję organu rentowego, z przekazaniem sprawy do rozpoznania bezpośrednio organowi rentowemu, jest również zaskarżalny zażaleniem przewidzianym w art. 394¹ § 1¹ k.p.c. Przepis art. 477^{14a} k.p.c. nie ma bowiem bytu samodzielnego i jego zastosowanie wymaga w pierwszej kolejności spełnienia warunków z art. 386 § 2 lub § 4 k.p.c., czyli zaistnienia przesłanek uzasadniających uwzględnienie apelacji przez uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 17 października 2011 r., I UZ 33/11, OSNP 2012 nr 21-22, poz. 274; z dnia 30 października 2012 r., II UZ 50/12, OSNP 2013 nr 23-24, poz. 289; z dnia 19 listopada 2013 r., I UZ 40/13, LEX nr 1555391). Wyrok wydany na podstawie art. 477¹⁴ k.p.c. jest przy tym rozstrzygnięciem dalej idącym, jednakże bez wątplenia obejmuje również (niejako w pierwszej kolejności) orzeczenie o uchyleniu wyroku sądu pierwszej instancji. Ponadto, przewidziana w tym przepisie możliwość przekazania sprawy bezpośrednio organowi rentowemu powinna być ograniczona do sytuacji wyjątkowych, gdy oprócz przesłanek z art. 386 § 2 lub § 4 k.p.c. wystąpiły takie wady decyzji organu rentowego, których naprawienie w postępowaniu sądowym nie jest możliwe. W uzasadnieniu postanowienia z dnia 20 października 2016 r., I UZ 22/16 (LEX nr 2159129) Sąd Najwyższy uznał, że art. 477^{14a} k.p.c. służy rozwiązywaniu sytuacji, w których - ze względu na zakres kompetencji sądu ubezpieczeń społecznych - przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji nie może doprowadzić do usunięcia uchybień popełnionych przez organ rentowy. Stosowany jest wówczas, gdy konieczne jest skasowanie decyzji organu rentowego i wydanie nowej, po przekazaniu sprawy organowi rentowemu do ponownego rozpoznania, w tym przeprowadzenia prawidłowego postępowania przed tym organem - uwzględniającego wszelkie wymagania wynikające z prawa materialnego. Nie chodzi przy tym o braki decyzji usuwalne przy wstępnym rozpoznaniu odwołania od niej (por. art. 476 § 4 *in fine* k.p.c.) ani wady wynikające z naruszenia przepisów postępowania regulujących postępowanie przed organem rentowym (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 15 września 2011 r., II UZP 8/11, OSNP 2012 nr 19-20, poz. 252).

Warto przy tym zauważyć, że przy rozpoznaniu zażalenia, o którym mowa w art. 394¹ § 1¹ k.p.c., Sąd Najwyższy bada wyłącznie prawidłowość zastosowania art. 386 § 2 lub 4 k.p.c. i nie rozpoznaje żadnych innych zarzutów (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 25 października 2012 r., I CZ 143/12, LEX nr 1265545; z dnia 25 października 2012 r., I CZ 144/12, LEX nr 1265546; z dnia 21 maja 2015 r., IV CZ 10/15, LEX nr 1730602; z dnia 20 maja 2015 r., I CZ 44/15, LEX nr 1747843; z dnia 29 kwietnia 2015 r., IV CZ 3/15, LEX nr 1678970). W szczególności ocena Sądu Najwyższego nie dotyczy prawidłowości zastosowania przepisów prawa materialnego. Dlatego też kontroli wynikającej z art. 394¹ § 1¹ k.p.c. podlega wyłącznie to, czy w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji nie rozpoznano istoty sprawy albo czy wydanie wyroku kończącego spór wymagałoby przeprowadzenia przez sąd odwoławczy postępowania dowodowego w całości (art. 386 § 4 k.p.c.), względnie czy nie doszło w tym postępowaniu do nieważności postępowania (art. 386 § 2 k.p.c.). Analiza pisemnych motywów zaskarżonego wyroku wyraźnie wskazuje, że Sąd Apelacyjny w ogóle nie powołuje art. 386 § 2 lub § 4 k.p.c., poprzestając na przytoczeniu art. 477^{14a} k.p.c. jako podstawy prawnej swojego rozstrzygnięcia.

W tym kontekście należy mieć na względzie, że „nierozpoznanie istoty sprawy” w rozumieniu art. 386 § 4 k.p.c. polega na poprzestaniu na błędnym przyjęciu przez sąd pierwszej instancji przesłanki niweczącej lub hamującej roszczenie (prekluzja, przedawnienie, potrącenie, brak legitymacji, prawo zatrzymania itp.) albo na zaniechaniu zbadania (w ogóle) materialnej podstawy żądania, niezbadaniu podstawy merytorycznej dochodzonego roszczenia albo całkowitym pominięciu merytorycznych zarzutów pozwanego (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 23 września 1998 r., II CKN 897/97, OSNC 1999 nr 1, poz. 22; z dnia 28 października 1999 r., II CKN 521/98, LEX nr 50700; z dnia 28 listopada 2000 r., IV CKN 175/00, LEX nr 515416; z dnia 8 listopada 2001 r., II UKN 581/00, LEX nr 567859; z dnia 6 grudnia 2001 r., I PKN 714/00, OSNP 2003 nr 22, poz. 544; z dnia 12 lutego 2002 r., I CKN 486/00, OSP 2003 nr 3, poz. 36, z glosą E. Rott-Pietrzyk; z dnia 12 września 2002 r., IV CKN 1298/00, LEX nr 80271; z dnia 2 października 2002 r., I PKN 482/01, LEX nr 577445; 25 listopada 2003 r., II CK 293/02, LEX nr 151622; z dnia 21 października 2005 r., III CK 161/05, LEX nr

178635; z dnia 17 kwietnia 2008 r., II PK 291/07, LEX nr 837059; z dnia 11 sierpnia 2010 r., I CSK 661/09, LEX nr 737251). W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych nierozpoznanie istoty sprawy (art. 386 § 4 k.p.c.) polega na nierozpoznanu przez sąd pierwszej instancji sprawy w zakresie objętym decyzją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 lipca 2007 r., III UK 20/07, OSNP 2008 nr 17-18, poz. 264).

Mając na uwadze powyższe, stwierdzić należy, iż Sąd Okręgowy rozpoznał tak rozumianą istotę sprawy. Jeśli bowiem w decyzji organu rentowego z dnia 21 stycznia 2015 r., skierowanej do płatnika składek „O.” Sp. z o.o. sp.k. w W. oraz do U.G., stwierdzono, że U.G. podlegała ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę w Firmie „O.” oraz ustalono podstawę wymiaru składek, przyjmując, że płatnikiem składek jest „O.” Sp. z o.o. sp.k., to treść owej decyzji wyznaczała przedmiot rozpoznania sprawy przez Sąd pierwszej instancji. Dotyczył on zatrudnienia zainteresowanej na podstawie umowy o pracę w „O.” Sp. z o.o. sp.k. oraz zobowiązania - tego podmiotu jako płatnika - do zapłaty składek. W granicach tak określonego przedmiotu rozpoznania Sąd Okręgowy oddalił odwołanie płatnika, przesądzając nie tylko o zatrudnieniu U.G. na podstawie umowy o pracę u płatnika, ale także o podmiocie zobowiązanym do zapłaty składek z racji jego statusu strony stosunku ubezpieczenia społecznego (umowy o pracę).

Natomiast co do przewidzianej w art. 386 § 4 *in fine* k.p.c. drugiej przesłanki uchylenia wyroku sądu pierwszej instancji, to wiąże się ona wyłącznie z potrzebą (wymaganiem) przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości. Sąd Najwyższy wielokrotnie wskazywał, że przesłanki uchylenia orzeczenia sądu pierwszej instancji i przekazania sprawy temu sądowi do ponownego rozpoznania nie powinny być interpretowane rozszerzająco. Nawet potrzeba znacznego uzupełnienia postępowania dowodowego nie może stanowić podstawy do wydania przez sąd drugiej instancji wyroku kasatoryjnego. Kierując się wykładnią językową jest pewne, że sąd drugiej instancji nabywa uprawnienia kasatoryjne wyłącznie wówczas, gdy w sprawie nie przeprowadzono postępowania dowodowego albo przeprowadzono dowody na okoliczności nieistotne w sprawie (por. postanowienie Sądu Najwyższego: z dnia 3 marca 2016 r., II CZ 110/15, LEX nr 2009506; z dnia

20 lutego 2015 r., V CZ 112/14, LEX nr 1677146; z dnia 21 października 2014 r., III PZ 9/14, LEX nr 1532750; z dnia 5 listopada 2013 r., II PZ 28/13, OSNP 2014 nr 10, poz. 146 i powołane tam orzecznictwo). Dodatkowo podkreślenia wymaga, że w obecnym stanie prawnym ze względu na przyjęty model apelacji pełnej, postępowanie przed sądem drugiej instancji stanowi kontynuację postępowania pierwszoinstancyjnego. A zatem usunięcie wadliwości lub uzupełnienie postępowania dowodowego, nawet w znacznym zakresie, bez względu na ich znaczenie dla merytorycznego rozstrzygnięcia, powinno nastąpić w drugoinstancyjnym - a nie ponowionym pierwszoinstancyjnym postępowaniu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2013 r., III CZ 51/13, LEX nr 1422036 oraz uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07, OSNC 2008 nr 6, poz. 55 z glosą G. Rząsy i A. Urbańskiego). Stąd nie uzasadnia uchylenia przez sąd drugiej instancji wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji niewzięcie przez ten sąd pod rozagę wszystkich dowodów, które mogły służyć do należytego rozpatrzenia sprawy bowiem wszystkie tego rodzaju braki powinny być w systemie apelacji pełnej usuwane bezpośrednio w postępowaniu apelacyjnym (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 sierpnia 2016 r., III UZ 7/16, LEX nr 2096153).

Wobec powyższego prawidłowo zarzuca organ rentowy, że nie można zgodzić się ze stanowiskiem Sądu Apelacyjnego, iż zachodziła w rozpoznawanej sprawie potrzeba przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości uzasadniająca nie tylko uchylenie wyroku Sądu pierwszej instancji, ale także zaskarżonej przez płatnika decyzji organu rentowego. Podkreślenia wymaga, że Sąd Okręgowy przeprowadził postępowanie dowodowe w sprawie, między innymi z przesłuchania zainteresowanej U.G. oraz z dowodów z dokumentów wskazanych przez strony na okoliczność czy zainteresowana była zatrudniona na podstawie umowy o pracę u płatnika i z tego tytułu podlega ubezpieczeniom społecznym oraz ubezpieczeniu zdrowotnemu w okresie od dnia 17 grudnia 2012 r. do dnia 16 marca 2013 r. a także dokumentów znajdujących się w aktach organu rentowego. Na podstawie zebranego materiału dowodowego Sąd Okręgowy uznał, że zainteresowana była pracownikiem płatnika a nie agencji pracy tymczasowej Spółki

K. Nie można ponadto nie zauważyć, że odwołujący się od decyzji organu rentowego uzyskuje przeniesienie sprawy na drogę cywilnego postępowania sądowego, postępowania wyposażonego w środki umożliwiające wyjaśnienie okoliczności faktycznych (stanu faktycznego) i kwestii prawnomaterialnych (wykładni i zastosowania prawa). A zatem na sądowej drodze (dwuinstancyjnej), korzystając z przewidzianych w procedurze cywilnej środków, strony uzyskują możliwość pełnego (co do istoty) wyjaśnienia wszystkich spornych kwestii, tak w zakresie faktów, jak i prawa (por. uchwałę Sądu Najwyższego w składzie siedmiu sędziów z dnia 23 marca 2011 r., I UZP 3/10, OSNP 2011 nr 17-18, poz. 233). Natomiast czym innym jest kwestia rozkładu ciężaru dowodu (art. 6 k.c.), którą Sąd Apelacyjny wiąże z tym, aby „w toku swoich czynności organ rentowy zadbał o aktywną rolę wszystkich stron niniejszego postępowania, w tym zainteresowanych w sprawie”.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c., a w odniesieniu do kosztów postępowania zażaleniowego na podstawie art. 108 § 2 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c. i art. 394¹ § 3 k.p.c., orzekł jak w sentencji postanowienia.